

Klimavejen til Paris er fyldt med brosten

De seneste 21 år er én lang historie om forspildte muligheder på klimaets vegne - i dag advarer IPCC om en 6-8 graders stigning

Steen Gade, klimaordfører (SF) og leder af den danske parlamentarikerdelegation på COP 20.

Efter klimatopmødet på Bali i 2008 - topmødet, der fastlagde 'køreplanen' frem til COP15 i København – skrev jeg, at vejen til en global og bindende aftale ikke var en motorvej, men snarere en gedesti. Det fik jeg desværre mere ret i end godt var, da Københavner-aftalen i 2009 i alle henseender var en skuffelse.

Fem år senere skulle COP 20 i Lima - som netop er afsluttet – så igen fastlægge en køreplan for dét, som jeg tror, bliver det sidste samlede forsøg på en verdensomspændende klimaaf tale: Næste års topmøde i Paris.

Denne gang er vejen dertil bestemt heller ikke sikker. Tværtimod blev resultatet af en uges forhandling i Peru en svag aftale, og dermed et svært udgangspunkt forud for de 20-30 dages forhandlinger, vi kan se frem til i 2015 op til COP21 om et år.

Før min afrejse til Lima var jeg forsigtig optimist, men forløbet skuffede fælt, selv om vi efter mere end halvandet døgn's forsinkelse heldigvis og med nød og næppe undgik et sammenbrud. Skelettet til aftalen næste år og beslutningen om, at en forhandlingstekst for Paris skal ligge klar til maj, er fastholdt. Det er godt.

Det er også positivt, at aftalen tydeligt markerer, at der et markant gab mellem landenes indsats indtil nu, og så målet om at temperaturstigningen skal holdes under to grader i dette århundrede.

Positivt er det også, at hele arbejdet med at udveksle viden og sikre en særlig indsats i årene op til 2020 er fastholdt. Men der er desværre betydelige svækkelser i indholdet af aftalen, og i stedet for at blive løst er en række af de gamle slagsmål blevet rejst på ny – og desværre i stærkere form.

Et eksempel på en svækkelse: At landenes tilsagn om CO₂-reduktioner alligevel ikke SKAL, men nu kun KAN indeholde 'præcise, entydige og sammenlignelige oplysninger'.

Grundtanken om, at alle lande skal forpligte sig er også svækket. Ganske enkelt fordi den gamle 'klimaverdensorden' ikke eksisterer længere, fordi de fremtidige stigninger i CO₂-udledningen nu ikke ligger Vesten, men i de nye vækstøkonomier i udviklingslandene. Først og fremmest i Kina og Indien.

Vi i EU er - som sædvanlig - dem, der vil og gør mest. Men EU gjorde desværre heller ikke nok. EU's modstand mod at snakke økonomisk bistand og klimatilpasning var efter min mening både forkert og politisk dum. Især fordi det er EU, der skal være det dynamiske centrum for det gode eller bare det acceptable kompromis. Der er nemlig ikke andre, der påtager sig rollen som den samlende mægler

Steen Gade

Lige præcis det slag mellem i- og u-lande er altså ikke afsluttet, hvilket vi i klimakredse ellers håbede efter Durban-mødet i Sydafrika i 2011, hvor det blev besluttet, at der skulle satses på en global aftale i 2015. En aftale mellem de vestlige lande og u-landene bliver holdt i baghånd til den endelige afklaring næste år. Også selv om Brasilien fremlagde en god model for, hvordan alle lande kan forpligtes i forskelligt omfang afhængig af udviklingstrin og historiske udledninger.

Og det bringer os til hovedproblemet i Lima. Nemlig, at det var de gamle markeringer og yderfløjene, der fik lov til at dominere. Hvis man sammenligner med vores politiske yderfløje i Danmark, så skal man forlænge afstanden mellem den globale højre- og venstrefløj med et godt stykke, før man forstår, hvad det betyder globalt. Der er Alba – gruppen med Venezuela, Bolivia og Cuba - der med gammel-marxistisk tankegods, 'Moder Jord i balance'-tankegang og en stor uvilje til at lave kompromisser helt åbenlyst modarbejder de mulige fælles løsninger.

Så er der de værste. De tavse, der slet ikke ønsker aftaler. De meget store olie- og producerende lande, som f.eks. Saudi Arabien, er nemlig påfaldende tavse, men spiller en meget stor rolle bag kulisserne og i forberedelserne. De sidder jo med rigtig mange penge.

Desværre valgte den afrikanske gruppe i år en helt anden linje, end vi så i Durban. Jeg tror, man kan konstatere, at Durban-beslutningen slet ikke var blevet taget, hvis de afrikanske lande havde haft de samme holdninger for bare tre år siden.

Og Kina og Indien gemte sig bag de, der råbte højt, indtil de valgte at støtte dem. Kina var tilsyneladende på flugt fra sine meldinger før mødet om at den kinesiske CO2-udledning skal toppe senest i 2030. Eller mere præcist: Kina dækkede sine flanker af over for en stigende kritik fra en række udviklingslande, som føler sig svigtet efter Kinas seneste tilnærmelser til et parløb med USA.

Vi i EU er - som sædvanlig - dem, der vil og gør mest. Men EU gjorde desværre heller ikke nok. EU's modstand mod at snakke økonomisk bistand og klimatilpasning var efter min mening både forkert og politisk dum. Især fordi det er EU, der skal være det dynamiske centrum for det gode eller bare det acceptable kompromis. Der er nemlig ikke andre, der påtager sig rollen som den samlende mægler.

Det skal vi fra EU's side gøre helt anderledes i Paris. Det bliver afgørende, at vi forstår det grundlæggende i alle klimaløsninger. Nemlig, at reduktioner simpelthen SKAL suppleres af økonomisk bistand til udviklingslandene. Penge, der skal sikre, at de har råd

klimatilpasningen og som skal hjælpe dem ud af rollen som udviklingslande, blandt andet gennem teknologioverførsel.

Skal vi lykkes med en aftale, er det helt centralt, at alliancen mellem EU og Afrika - og især verdens fattigste lande - bliver genskabt. Og her har Danmark også en meget vigtig rolle at spille. Vi har sammen med de øvrige nordiske lande en betydelig mulighed for at opbygge et tæt samarbejde med verdens mindst udviklede lande og de lande, som er mest sårbare overfor klimaændringerne. De findes i høj grad syd for Sahara i Afrika og i Asien, f.eks. Bangladesh, som Danmark i forvejen støtter. Det er lande, der har hårdt brug for bistand til klimatilpasningen, og som er fuldt ud klar over, at de er de første, der lider, hvis havstigninger og varmegrader løber løbsk. De lider nemlig allerede.

På COP8 i New Delhi forsøgte EU at få Kina og Indien til at love, at de også ville tage ansvar. EU tabte så det susede. Nu skal det løfte indfries på COP21. Allerede i 1993 advarede FN's klimapanel (IPCC) om, at temperaturstigningen inden år 2100 ville kunne blive på tre grader celsius (altså én grad mere end det, vi tror, at verden nogenlunde kan håndtere). I 1993!

De seneste 21 år er én lang historie om forspildte muligheder. I dag advarer IPCC om en 6-8 graders stigning, hvis vi ikke sikrer global handling. Det er netop derfor, at det ikke må gå galt til næste år i Paris. Også selv om resultatet formentlig ikke bliver godt nok. Vi har brug for en global aftale, men vi ved allerede nu, at der skal mere til.